

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Մույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը անվերապա համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

Dep. Proprietor

all 9-12th century

to 1931

891.99s

2-83

ԱՅ. ԶՈՐԶԱՆ

ՄԻ ԳԻՇԵՐ ԱՆՏԱՌՈՒՄ

891.99Կ

2-83

ՅՅ ԳՐԱՆ
Չ 3 1

Ինկարներ Ար. Ղարիբյանի

1.995
-83

ՍՏ. ՉՈՐՅԱՆ

2011-05

32-1
118

ՄԻ ԳԻՃԵՐ ԱՆՏԱՌՈՒՄ

ՊԱՏՄՎԱԾՔ

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ВОСТОКОВЕДЕНИЯ
Академии Наук
СССР

ՊԵՏԼՐԱՏ

1931

ՅԵՐԵՎԱՆ

13 APR 2013

8545

ՄԻ ԳԻՂԵՐ ԱՆՏԱՌՈՒՄ

Մեր կողմերում ոգոստոսը մոռի ամենալավ ժամանակն է: Ինչքան մոռ, հաղարձ կա մեր անտառներում... Սմեն մի բացուտ—մեծ թե փոքր—լիքն է մոռի թփերով: Բայց ամենից շուտ հասնում է Բնծորա մոռը, փորովհետև տեղը շատ արևոտ է:

Բնծորը, սակայն, մեր գյուղից բավական հեռու չէ: Այնտեղից մոռ բերելու համար մերոնք յերեկոյան գնում են, գիշերը մնում Բնծորա անտառում, փոր առափոտը՝ արևածագից առաջ, սկսեն մոռի քաղը, փորպեսզի կեսօրին վերադառնան:

Մի անգամ անա ընկերներս տարան ինձ Բնծոր, փոր գիշերը մնանք և առափոտը վաղ մոռ բաղենք:

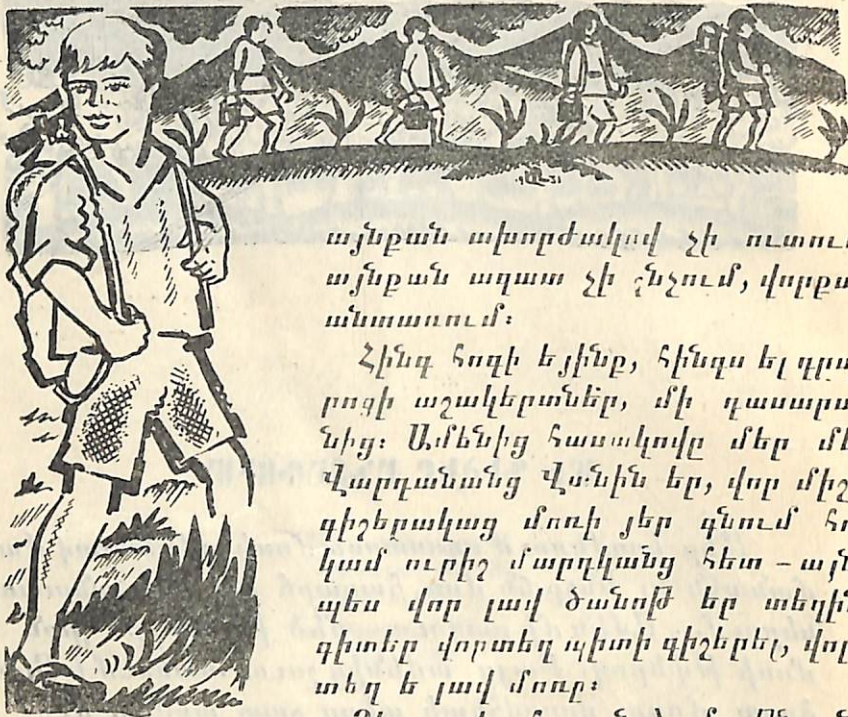
Յես շատ անգամ եյի յեղել անտառում, բայց առաջին անգամս եր, փոր պիտի գիշերեյի այնտեղ:

Յես առհասարակ անտառ շատ եմ սիրում: Մի-րում եմ նրա զովը, նրա խշշոցը, նրա փոթորիկը և նրա վեհ լուրթյունը, Վոչ մի տեղ, գուցե, մարդ

Պետերատի տպարան
Հրատարակ. № 1721
Գլավ. № 6564 (բ)
Պատ. № 3629
Տիր. 4.000

59607 - 66

այնքան ախորժակով չի ուտում,
այնքան ազատ չի շնչում, փորքան
անտառում:

Հինգ հոգի եյինք, հինգս ել գրպո-
րոցի աշակերտներ, մի դասարա-
նից: Ամենից հասակովը մեր մեջ
Վարդանանց Վանին եր, փոր միշտ
գիշերակաց մոռի յեր գնում հոր
կամ ուրիշ մարդկանց հետ - այն-
պես փոր լավ ծանոթ եր տեղին.
գիտեր փորտեղ պիտի գիշերել, փոր-
տեղ ե լավ մոռը:

Յերբ տեղ հասանք՝ մութն ըն-

կավ. իսկ յերբ հաց կերանք՝ Վանին ասաց.

— Հիմի մեռելի պես կընենք՝ ենքան բեղարած
ենք:

Վրաներս զցելու համար վերցրել եյինք ամեն
մինս մի բան՝ հին պինձակ, շինել, մեշոկ: Փնտու-
ցինք և բոխներ թակ գտանք մի հարթ՝ կանա-
չապատ տեղ ու, շորներին կեսը տակներս, կեսը
վրաներս բցելով՝ պառկեցինք:

Թեև Վանին գուշակեց, թե մեռելի պես կընենք,
բայց իմ բունը բոլորովին չտարավ.

հնկերներս, ճիշտ և, բնեցին և ամենից շուտ ինքը

Վանին, իսկ յես—տ-
մեններն: Զգիտեմ ան-
տփոր լինելուց թե
փախից — բունս փա-
խավ: Պառկած տկանջ
եյի գնում անտառի
ձայներին: Լսել եյի,

փոր անտառում ամեն տեսակ գազան-
ներ են լինում ու փախից՝ տկանջս ձե-
նի եյի պահում:

Խոնավ եր և շատ զով: Ծառերի կա-
տարներով բամի յեր անցնում
ու անտառն ամբողջ ավաժում,
փափսում եր. թփում եր՝ տերե-

ները մեկը մյուսին ինչ-փոր
գազանիք եյին հայտնում.
մեկը կարծես ասում եր՝
«ասա, ասա», մյուսը զգու-
շացնում եր՝ «սը՛ս, սը՛ս...
կլսեն, կլսեն»... ու բոլորը
կըկնում եյին միասին՝
«սսը՛ը՛»... ու մեկ ել լռում

եյին հանկարծ. թվում էր՝ ալանջ են զնում ինչ-վոր ձայների, սպասում են ինչ-վոր կարգադրության, վոր հետո՝ ավելի յեռանդով սկսեն իրենց գործը:

Յերբ անտառը լռում էր — տարրերինակ ձայներ եյին լսվում. մի տեղ քնած թռչունի մեկը ճշում էր հանկարծ, թևերը թափահարում ու հանկարծ ել լռում. մի ուրիշ կողմից լսվում էր մռնչոց կամ խորդյուն... հետո ինչ-վոր ծանր հառաչանք ու խուլ տնքոց:

Այս բոլորը՝ վոչինչ, մինչև անգամ հետաքրքրական էր, բայց ինձ վախեցրեց հանկարծ մի ուրիշ ձայն. մեկ ել, չգիտեմ անտառի վոր կողմից, մի բառաչ լսվեց և ապա անտառը լցվեց մի տարրերինակ ճռճոցով. թվաց՝ ծառերը, թափված չոր ցախերը կտրտվում են ինչ-վոր մեկի վոտների տակ և անտառը լցնում ճարձատյունով: Թվում էր՝ մի

ահռելի հսկա յե վազում անտառով և ճանապարհին շարդում ամեն ինչ...

Յես պառկած տեղս կուչ յեկա վախից, բնագդաբար մոտեցա ընկերներիս ու զարթեցրի Վանուն:

— Վանի, Վանի, ևս հիվ ե վազում անտառով: Նա վեր կացավ ու քնաթաթախ ալանջ դրեց:

— Պախրա կըլի ելի, — ասաց անտարբեր ու քնեց նորից:

Հաղիվ այդ ճռճոցը լսել էր, հանկարծ յերեսայի լացի ձայն լսվեց:

— Ու՛յ, հւ՛յ, հւ՛յ...

«Ո՞վ ե տեսնես այդ յ'ըրեսային բերել այստեղ, թե մոռացել են՝ թողել անտեր»:

Մինչ մտածում եյի, յերեսայի լացը կըկնվեց նորից, այս անգամ ավելի սաստիկ ու աղեկտուր: Յեվ հանկարծ լացն ընդհատվեց ու լսվեց մի բարձր բրբռիչ:

— Հա՛-հա՛-հա՛...

Սարսափ անցավ մարմնովս — այնքան տհարկու յեր այդ ծիծաղր առաջվա սրտապատառ լացից հետո:

Վախից հրեցի Վանուն:

— Վանի, Վանի, վեր հլա, են ու վե ծիծաղում...
Վանին քնաթաթախ գլուխը բարձրացրեց նորից.

— Ո՞վ ե, Վանի, յերեխա թե մարդ...

Վանին քնաթաթախ գլուխը բարձրացրեց նորից.

— Ձե՛ մի, Գոռ բու ելի, — ասաց դարձյալ հանգիստ ու անտարբեր...

— Ի՞նչ գիտես:

— Խի չգիտեմ: Ամեն գիշեր եղպես ե անում ելի...

— Համ լաց ե լինում, համ ծիծաղում...

— Բա, իհարկե: Քնի: Քնի...

Առաջ ու շուռ յեկավ մյուս կողքի վրա:

Քիչ հետո, մեր գլխի վրայով, ծառերի միջով մի թևավոր անցավ շատ ցածր ու, փոքր անց, նրա գնացած կողմը լավեց մի քնած թռչնի վախեցած ճիչ ու ծղրտոց, ապա ամեն ինչ լռեց:

Յեւ մի առ ժամանակ այնպիսի լուռություն եր, վոր սրտիս ձայնը լսում եյի:

Այդ ել անցավ. հետո, չգիտեմ վորքան եյի քնեի, մեկ ել աչքերս բաց արի թեթև վտանների փրթ-փրթոցից. ինձ թվաց, թե մեկը կանգ առավ մեր գլխավերև, ծառերի յետև:

Յես աչքերս կրկին փակեցի, վոր բան չտեսնեմ, բայց միաժամանակ ուզում եյի իմանալ, թե ով կանգ առավ...

Վերջապես, յերբ աչքերս նորից բացի՝ ուղիղ իմ դիմաց մի քսան քայլ հեռու նկատեցի մի զույգ պսպղուն աչքեր...

Իմ բախտից լույսը բացվում եր. ավելի ուշադիր նայելով՝ տեսա բերանը բաց, լեզուն կախ քցած մի մոխրագույն շուն, վոր կանգնել նայում եր մեր կողմը:

Դրան տեսնելով՝ սրտապնդվեցի: Նստեցի պառկած տեղս ու կանչեցի.

— Քուչի, բուչի, բուչի...

Շունը մոտ չեկավ. լեզուն իրան բաշեց, մեջքն ուղղեց, վզի մազերը ցցեց ու նայեց անհանգիստ:

Ինձ թվաց՝ վախեցած շուն ե, քայլում ե մոտենալ, այդ պատճառով ձայնիս առանձին սիրալիրու-թյուն տվի.

— Քուչի, բուչի, բուչի...

Շունն ականջները ցցած, աչքերը փայլեցնելով շարունակում եր նայել:

— Արի՛, արի՛, — կանչեցի բարձր:

Իմ ձայնից Վանին զարթնեց:

— Եղ ում ես կանչում, — հարցրեց նստելով:

— Հրեն մի շուն ե յեկել, — ասի ուրախ-ուրախ շան կողմը մատնացույց անելով, — վոնց վոր Բագո-անց շունն ըլի, չե՞:

Վանին նայեց ու հանկարծ տեղից ծուլ յեղավ:

— Տղերք, զե՛լը, — գոռաց նա, — վեր կացեք... բա-րեք վերցրեք...

Տղաները մի ակնթարթում վեր թռան, բար ու

փայտ վերջրին և «հայ, հույ» անելով, Վանու առաջնորդությամբ, ընկան գայլի յետևից:

Յես մնացի մենակ ու ամոթահար: Ամաչեցի, փոր չկարողացա գայլը տարբերել շնից և այժմ, յերբ ընկերներս հալածում եյին այդ գայլին՝ յիս վախենում եյի նրանից ու, ականջս ձայնի սպասում, թե ինչ է լինելու:

Տղաների «հայ-հույը» գալիս եր հեռվից, անտառի խորքից ու թվում եր, թե նրանք շատ հեռու յեն: Յես վախենում եյի՝ հանկարծ գայլը պտտվի ու նորից գա ինձ մոտ, իսկ ընկերներս խոր տեղեր ընկնեն և ինձ կորցնեն: Ու բանի նրանց ձայնը լսվում եր, յես փորքիկ հույս ունեյի, թե կգան... Բայց մեկ ել՝ հանկարծ ձայները կտրվեցին բոլորովին:

Ուրեմն շատ հեռացան...

Ուրեմն ինձ ել չեն գտնի...

Հուսահատությունից սկսեցի բարձրաձայն կանչել:

— Եհէյ, Վանի, Եհէյ...

Իմ փորքիկ ձայնը ուղմբի պես զրմբում եր անտառի խորքում և արձագանքներով կրկնվում.
Հեհէհ...

Իսկ տղաների կողմից վոչ մի ձայն:

Իմ հուսահատությունն ու վախը կրկնապատկվեցին: Սկսեցի կանչել ավելի սրտապատառ ձայնով:

— Հեհէյ, Վանի, Եհէհէյ...

Վոչ մի պատասխան:

Տեսնելով ձայն չկա՝ լաց յեղա:

Այդ ժամանակ հանկարծ ընկերներս, Վանու առաջնորդությամբ, ծիծաղելով դուրս յեկան ծառերի յետևից:

— Ամոթ չի, տո, լաց ես ընում, — ասաց Վանին: — Հերիք չի գելը շան տեղ ես դրել, հիմի յել լաց ես ըլում...

Ու սկսեցին ծաղրել, ծիծաղել:

Յես թեքով աչքերս սրեցի և ինքս ել, ուրախությունից, նրանց հետ ծիծաղեցի իմ վախի վրա: Բայց վորովհետև լուսացել եր արդեն՝ ել չմնացինք այդտեղ. ամանները վերցրած գնացինք մոռուտ...

Այդ որվանից շատ տարիներ են անցել, բայց յես յերբեք չեմ մոռանում այդ գիշերը, վորովհետև այդ մի գիշերվա մեջ յես այնքան բան սովորեցի... Յես իմացա, որինակ, վոր քնած ժամանակ փորքիկ թռչունների վրա յեն հարձակվում գիշատիչ թռչուններ և տեղն ու տեղը ուտում, վոր բուն յերեսայի նման լաց է լինում ու մեծ մարդու պես քրքրվում: Վոր գայլը նման է շանը, բայց փայլուն, պսպղուն աչքեր ունի, վոր նա այնքան ել յերկյուղալի չի, յեթե ընկերովի հարձակվեն նրա վրա. ու գայլից վոչ թե պիտի վախենալ, այլ վախեցնել...

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0399410

48830 ч (3/4 в)

488.

488 /
907 0 904

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ИСТОРИКО-ФИЛОСОФСКИХ
НАУК
СССР

1 ★ 9 ★ 3 ★ 1

8545